

Esmatasand Paljud MUPAKi arstid lahkusid kollektiivselt

Pereheitmine linnale kuuluvas arstikeskuses

Kui Tallinna Munitsipaalperearstikeskuse OÜ (MUPAK) juhatuse liige Monika Haukanõmm tööd juunis alustas, oli asutus perearstidest ja -õdedest tühjaks jooksmas. Minki uude perearstikeskusesse.

Aet Trisberg

aet.trisberg@aripaev.ee

Kadi Heinsalu

kadi.heinsalu@aripaev.ee

Alljärgnev on ilmekas näide, kuidas perearstipõud Eestis loob olukorra, kus iga perearst on kullahinnas ja vähimigi muutus loksutab paigast olemasolevad süsteemid. Noori perearste on juurde tulemas vähe, kuna uus generatsioon ei soovi end täiskoormuse ja oma nimistuga paikseks siduda. Seetõttu saab loodavaid perearstikeskusi mehitada peamiselt olemasolevate perearstidega. Siin mängivad suurt rolli juba varasemad usaldussuhted ja kontaktid.

Tänaseks on MUPAKisse tööle jäänud 7 perearsti, vaid kolmandik neist arstidest, kes veel aasta tagasi Tallinna linnale kuuluvas osahingus töötasid. 14 MUPAKist lahkunud perearsti on tööd alustanud eelmise aasta lõpus loodud ettevõttes Pealinna Perearstid OÜ. Ülemiste tehnoloogialinnakus paikneva ettevõtte juhatuse liige on MUPAKi pikaaegne juht Kristel Amjärv, kes lahkus eelmisest ametist 2018. aasta augustis. Ettevõtte omanikuks on üks MUPAKist tulnud perearst, kes ka ise võtab seal patsiente vastu.

Pealinna Perearstidel on filiaal Lasnamäel Linnamäe 3 tervisemajas, kus varem asus MUPAKi filiaal. Kõik seal töötanud 6 perearsti otsustasid selle aasta juulist liituda Pealinna Perearstid OÜga, ka nende

ruumide rendilepingu võttis uus firma üle. Enam pole MUPAKil perearste Mustamäel; Nõmmele on jäänud üks arst. Kõige ustavamad senisele tööandjale on olnud Haabersti MUPAKi perearstid.

Ülemiste on atraktiivne töökoht

Üldarstiabi-, eriarstiabi-, apteegi-, funktsionaaldiagnostika-, taastusravi- ja meditsiinitehnika *start-up* ide teenus olid Ülemistele oodatud, kuna arenevas elukeskkonnas on töötajaid üle 10 000. "Jätkuvalt luuakse töökohti, linnakus on kõrgkool, kool ja lasteaed," räägib Amjärv, olles ise üks Ülemiste tervisemaja arendajatest. "Kiiresti arenev linnak on atraktiivne ka nimistut omavatele perearstidele, sest linnaku keskkonna innovatiivsus on meelitatav." Seda, et Ülemiste on perearstide jaoks atraktiivne, tõestab ka asjaolu, et lisaks Pealinna Perearstid OÜle võtavad Ülemiste tervisemajas vastu veel nelja ettevõtte perearstid.

Doktor Amjärv jääb kidakeelseks, kui uurida praeguse perearstipõua kontekstis loodavale ettevõttele töötajate leidmise kohta. Ta väidab, et ettevõtet luues polnud tal aimugi, et keegi MUPAKi töötajatest võiks Ülemiste tervisemajja tööle tulla. "Ma tõesti ei oska selle peale midagi kosta, miks inimesed vahetavad töökohata. Kuid arstid ja õed tunnevad end väärtustatuna ja kindlana töökeskkonnas, mida juhivad meditsiinivaldkonda tundev inimesed, mitte valdkonnakaige juht," sõnab

Amjärv. "See oli nende soov muuta asustust," ütleb ta ning soovib põhjusi uurida perearstide käest.

Seda soovitusi on raske täita. Mitu perearsti, kes Pealinna Perearstidesse üle läks, jääb napolisõnaliseks või ei soovi üldse kommenteerida, nimetades töökohavahetuse põhjusi isiklikuks.

MUPAKist Pealinna Perearstidesse tööle asunud perearst Reet Kadakmaa ütleb, et vahetas tööandjat kollektiivi pärast. "Koostöö sujus hästi," ütleb Kadakmaa. Samas möönab ta, et oma osa on vahetuses olnud ka juhul.

Varem Mustamäe tervisekeskuses töötanud Ljudmila Fahretdinova liitus Pealinna Perearstidega suvel, olles kolmest Mustamäe arstist viimane, kes senise tööandja juurest lahkus. "Ma olin viimane Mustamäel ja üksinda ma ei tahtnud töötada," selgitab Fahretdinova. Ta tõdeb, et töötingimised olid head nii Mustamäe tervisekeskuses kui ka Pealinna Perearstides, kuid lahkumise puhul sai määravaks siiski asjaolu, et kõik varasemad kolleegid olid juba ära läinud, samuti on tema uus töökoht kodule lähemal.

Osa patsiente valiku ees

Kui kuus Lasnamäe perearsti jäid tööle samasse majja ning patsiendid ei pruukinud isegi majal vahetunud silti märgata, siis teistel Ülemistele kolinud perearstide patsientidel jääb valida, kas järgneda perearstile või leida uus arst. "Pealinna Pere-

arstide nimistud ei ole märkimisväärselt kahanenud, mis tähendab, et patsiendid on jäänud oma perearstide nimistutesse," räägib Amjärv.

On neid, kelle jaoks Ülemiste sobibki logistiliselt paremini ja ka neid, kellel auto või ühistranspordiga liikumine Tallinna piires ei tekita probleeme. Kuid osa patsiente olid MUPAKi nimistus just piirkonna tõttu. Eriti haavatavad on sagedamini arstiabi vajavad nimistu liikmed – vanurid ning väikelastega pered. Kel autot pole, neile tähendab nüüd arsti juurde minek mitmetunnist ettevõtmist või takso tellimist, aga varem võis kohale jalutada.

Monika Haukanõmme sõnul on neil iga päev hulgaliselt telefonikõnesid, kus palutakse ikkagi Nõmmele või selle lähiümbrusesse perearsti, kuid allesjäänud arstide nimistusesse nad enam juurde ei mahu. "Ollakse lausa pahased," räägib Haukanõmm.

Löögi all on ka teised Nõmme perearstid. Perearstide seltsi juhatuse liige Eero Merilind sattus juba suvel surve alla. Nende perearstikeskusesse tuleb siiani liitumissoove peamiselt eakatel Nõmme kandis elavatel patsientidel. "Surve on ikka – iga päev tuleb paar-kolm soovijat," tõdeb Merilind jätkuvalt.

Amjärv ei nõustu väitega, et Nõmmele pole võimalik leida uut perearsti. "Meelasti on lisanud viimastel aegadel oma nimistutesse hulgaliselt patsiente doktor Miller ja doktor Kedras," teab Amjärv rääkida.

Monika Haukanõmm,
MUPAKi juhatuse liige

Perearstid on muidugi oma otsustes vabad, kuid alati tuleb hinnata ka otsuse mõju patsientidele.

Monika Haukanõmme hinnangul ei tohiks Tallinna linna oma suures käsitelda ühe teeninduspiirkonnana, sest nii ei suudeta patsientidele tagada esmatasandi tervishoiuteenuse kättesaadavust kodu lähedal. "Perearstid on muidugi oma otsustes vabad, kuid alati tuleb hinnata ka otsuse mõju patsientidele ning siinkohal on vastutus ka terviseametil, kes annab välja vastavad load," ütleb Haukanõmm.

Tallinnas palju vabu nimistukohti

Terviseamet ei näe perearstide Tallinna piires kolimises probleemi, kuid tõdetakse, et tänavune massiline kolimine on siiski erakordne. „Terviseamet ei saa kohustada ühtegi perearsti asumaa tööle kindlasse asukohta,” möönab terviseameti tervishoiuteenuste osakonna juhataja Pille Saar.

Kiiresti arenev linnak on atraktiivne ka nimistut omavatele perearstidele.

Kristel Amjärv, Pealinna Perearstid juht

Ka paljud MUPAKi arstid esitasid enne tööandja vahetust terviseametile avalduse muuta tegevuspiirkond laiemaks, mis hõlmaks kogu Tallinna. Need avaldused rahuldati.

“Kui patsientide mingil põhjusel perearsti uus asukoht ei sobi, on tal õigus valida endale uus perearst, kelle teeninduspiirkonda ta rahvastikuregistrielukoha aadressi alusel kuulub ning kelle nimistus on vabu kohti,” selgitab Saar. Perearsti vahetamine käib kirjaliku avalduse alusel ning avaldus tuleb esitada uuele perearstile, kelle nimistusse soovitakse registreeruda.

Saar kinnitab, et arstiabi arsti kolimise tõttu keegi ei jää. “Juhul kui perearst kolib, jääb patsient endiselt sama perearsti nimistusse ning perearstiabi on kõigile nimistu patsientidele tagatud.”

Terviseameti andmetel on praegu Tallinna 277 perearsti nimistus kokku üle 74 000 vaba koha. Arvutuste aluseks on perearstidega sõlmitud lepingumahud võrdluses tegelikult nimistusse olevate inimestega. Seega valikut inimestel justkui oleks, kuid on piirkondi ja perearste, keda inimesed rohkem eelistavad ning populaarsed nimistud on praegu juba rohkem kui 2000 patsiendiga. Suure koormusega nimistutesse perearstid aga inimesi juurde võtta ei taha. Hinnati ju sel kevadel

perearsti optimaalseks nimistu suuruseks 1600 patsienti, millega nõustusid nii Eesti Perearstide Selts, haigekassa, sotsiaalministeerium kui ka terviseamet, kui hea tahte koostöökokkuleppe ühiselt allkirjastati.

MUPAKil kasvuplaanid

Tallinna sotsiaal- ja tervishoiuameti juhataja, MUPAKi nõukogu esimees Vahur Keldrima sõnul MUPAKit arstide äravoolu tõttu siiski sulgema ei hakata, vaid eesmärk on hoopis kasvada. Selle toetuseks on septembris Eesti Ekspressis ilmunud töökuulutus, kus otsitakse korraga mitut perearsti. Kuulutusel pole kuupäeva juures, seega otsitakse tähtajatult. “Täna naseks on olukord MUPAKis stabiliseerumas ning lahkumine on peatatud,” selgitab Keldrima. “Mitu töötajat on oma esialgset otsust – lahkuda – muutnud ja otsustanud meie perearstikeskuse kasuks.” MUPAKil on veel läbirääkimised käimas mitme arstiga, kes pole oma lõplikku otsust veel teatanud.

Linn toetab MUPAKit ka rahaliselt. 2018. aastal oli perearstikeskuse omaniku tegevustoetus 29 000 eurot, mis oli ette nähtud pikendatud vastuvõttude rahastamiseks (telefonivastuvõtt öhtuti kella 22ni ning laupäevadel kella 16ni) ning sisustuseks ja erinevate kabinetide renoveerimise kulude katmiseks. Tänavu tegevustoetust ei ole.

MUPAK otsib tööle uusi perearste ka lehekuulutuste kaudu.

FOTO: ÄRIPÄEV, LIIS TREIMANN